

DUO EBANO

DUTCH
CLASSICAL
TALENT

PROGRAMMA

Dutch Classical Talent is een
initiatief van de Nederlandse
concertzalen en de JCP Stichting

PROGRAMMA

DUO EBANO

Rodney Sharman 1958

Remembering John Cage (2019)

Claude Debussy 1862 - 1918

Des pas sur la neige, uit: Préludes I (1909/10)
in een bewerking van Paolo Gorini

Johannes Brahms 1833 - 1897

Andante Moderato, deel 1 uit: 3 Intermezzi
in Es, opus 117 (1892) in een bewerking van
Paolo Gorini

Alban Berg 1885 - 1935

Vier Stücke opus 5 (1913)

Mäßig

Sehr langsam

Sehr rasch

Langsam

Jörg Widmann 1973

Fünf Bruchstücke (1997)

Aussert Langsam

Presto Possibile

Sehr Langsam, Frei

Energiegeladen, Sehr Schnell

Langsam beginnen Achtel=40

Bec Plexus (Brechtje van Dijk) 1993

Reversed adaptation (2019) *

Chick Corea 1941

Spain (1971) in een bewerking van Paolo Gorini
Drum track by Jonathan Szegedi

Frank Zappa 1940-1993 / Andrea Chenna 1969

FZ for Alex

* Geschreven in opdracht van Stichting De Suite

DESUITE

Nieuwsgierig

Klarinettist Marco Danesi en pianist Paolo Gorini zijn samen Duo Ebano. Ze kennen elkaar van het Conservatorium in Milaan en kwamen elkaar later weer tegen op het Conservatorium van Amsterdam. Ze werden goede vrienden die ook nog eens uitstekend bleken te kunnen samenwerken. Vergeleken bij viool-pianoduo's (en zeker zang-pianoduo's), zijn er niet zo heel veel vaste duo's van piano en klarinet. Toch is er flink wat repertoire geschreven voor die combinatie klarinet en piano; genoeg te kiezen, zou je zeggen, voor Marco Danesi en Paolo Gorini. Desondanks staat op de website van Dutch Classical Talent te lezen dat het Duo Ebano 'de piano en de klarinet wil bevrijden van het traditionele repertoire'. Waarom...? Marco Danesi wacht de rest van de vraag niet af en barst los (bijgestaan door zijn duo partner Paolo Gorini) in wat klinkt als een vurig betoog. 'Wij zijn gewoon heel nieuwsgierig. De afgelopen jaren hebben we veel van het traditionele repertoire voor piano en klarinet uitgevoerd. Maar we houden allebei ook erg van eigentijdse muziek en alles wat daarbij komt kijken. We willen het traditionele repertoire absoluut niet kwijt, het is onze erfenis, we zijn er als musici vanuit vertrokken. Maar tegelijkertijd willen we ons repertoire uitbreiden. En dat niet alleen, we willen onszelf prikkelen en pushen om verder te kijken en daarbij helpt het dat we zo van eigentijdse muziek houden. Dit Dutch Classical Tour-concert is voor ons een soort visitekaartje. Met dit programma laten we zien dat we zowel klassieke- als eigentijdse muziek kunnen spelen en ook nog verder kijken, naar de jazz en vooruitstrevende pop bijvoorbeeld. We willen tonen dat we open staan voor veel en dat dit ons verder brengt, beter maakt! Dat is het kenmerk van Duo Ebano. Over het algemeen houden we niet van labels, maar zo'n label past ons wel. Verwacht dus geen 'normaal' concert.'

Geen 'normaal' concert

Dit DCT-concert is een uur ononderbroken, non stop muziek, zonder ruimte voor pauze of applaus. De verschillende onderdelen worden aan elkaar geregen met korte fragmenten of improvisaties. 'Het is als een reis, een proces. De muziek beschrijft een boog van intens kalm en vredig naar steeds hectischer; van binnen (introvert) naar buiten (extravert)', legt het duo uit. 'Er staat op het podium een hele setup met percussie-instrumenten en een loop station. We bespelen dan ook allebei meer dan één instrument.' Paolo speelt behalve piano en speelgoedpiano ook seaboard, een minitoetsenbord met zachte toetsen. 'Ik kan er vrijwel ieder geluid mee maken dat ik wil', vertelt hij. 'Met één beweging van mijn hand verander ik de klank van de piano. Het seaboard kan alles wat een piano niet kan - vibrato, noten in elkaar laten overvloeien, een klank verbuigen of verdiepen. Het is eigenlijk een uitbreiding van de vleugel, een soort piano 2.0. Het duurde wel even voor ik de bespeling ervan onder de knie had, want het is heel sensitief en heeft een heel ander toucher. Maar als dat eenmaal is gelukt geeft het je, in combinatie met de piano, eindeloos meer klank en mogelijkheden.' Een paar decennia terug waren veel musici bezig met het ontlokken van ongebruikelijke en nieuwe klanken uit hun eigen instrument.

Nu lijkt het dat ze meer bezig te zijn met het toevoegen en mixen van klanken van buiten het eigen instrument. Paolo Gorini bevestigt: 'We nemen nieuwe klanken op in het eigen, kenmerkende geluid van ons instrument. Daarmee verrijken en verbreden we ons repertoire en worden we meer dan een standaard piano-klarinet duo, dat een piano-klarinet recital komt brengen'.

Het programma

De spanningsboog van het concert begint inderdaad vredig en kalm. De Canadese Rodney Sharman (componist en fluitist) schreef Remembering John Cage in opdracht van Duo Ebano voor piano, speelgoedpiano en klarinet. Sharman bewondert de muziek van John Cage en diens eenvoud, verstillend en vondsten van nieuwe timbres is in Sharman's muziek terug te horen. Sharman schrijft vaak voor ongewone instrumenten of ongewone ensembles en tovert met klank. Soms weet je als luisteraar echt niet wat je hoort. Paolo Gorini is behalve pianist, ook componist. Hij schreef een stuk voor Duo Ebano, maar dat staat niet op dit programma (wel op de cd van het duo die in januari verschijnt). Voor het DCT-programma maakte Paolo alleen bewerkingen (3 in totaal). De eerste die tijdens dit concert is te horen is de bewerking van Prélude Des pas sur la neige (stappen in de sneeuw) van Debussy, dat hij arrangeerde voor piano, speelgoedpiano, klarinet en percussie. Bij Debussy duurt het werk nauwelijks vijf minuten. Veel meer noten dan het korte eenvoudige thema dat steeds wordt herhaald gebruikt de componist niet, toch maakt de muziek diepe indruk. Ze klinkt breekbaar en eenzaam, alsof Debussy het stuk al mijmerend heeft zitten improviseren. "Ce rythme doit avoir la valeur sonore d'un fond de paysage triste et glacé" (het ritme moet de sfeer oproepen van een triest en bevroren landschap) schreef hij boven de partituur. Dit korte pianowerkje is nummer zes uit Debussy's eerste bundel van Préludes. Brahms had een hekel aan pianoconcerten geven. Daarom hield hij er zo gauw hij maar kon mee op en componeerde hij er maar 2. De 3 Intermezzi voor piano solo (geschreven toen hij al veel ouder was) zijn hele intieme stukken, niet bestemd voor een grote concertzaal. Paolo bewerkte de eerste van de drie voor piano en klarinet. Het raadselachtige en dromerige werk past goed bij de twee voorafgaande stukken op dit programma. Ze bewijzen dat er soms maar weinig noten en effecten nodig zijn voor hele goede muziek.

Zoals Duo Ebano al aangaf: met de volgende werken komt er langzaam meer 'reuring' en hectiek in de muziek. De Vier Stücke van Alban Berg werden voor klarinet en piano gecomponeerd. Het was een van de eerste werken waarin Berg zich losmaakte van zijn leermeester Arnold Schönberg. De Vier Stücke zijn atonale miniaturen van kleine, meestal op zichzelf staande secties. De vier stukken zijn kort, geen een heeft meer dan 20 maten. Het is van alles losgezongen muziek, maar toch lijkt Berg de structuur van de klassieke sonate in zijn achterhoofd te hebben gehad,

met een openingsdeel, een adagio, scherzo en een finale. Over de gedachte achter zijn Fünf Bruchstücke schreef de Duitse componist en klarinettist Jörg Widmann: 'Na verschillende werken over de stroming en het hanteren van een grote vorm, raakte ik in 1997 gefascineerd door het idee van gebroken stukken: reductie, tekort, concentratie. De instrumenten waar ik van houd – klarinet en piano – moesten me weer vreemd worden; ze kregen een andere bekendheid.' Widmann lijkt in deze compositie voort te borduren op de muziek van Berg en vooral ook op die van Weber. De vijf 'brokstukken' klinken als spannende onbekende muzikale eilandjes. De pianist moet in dit stuk behalve piano spelen, tokkelen op de snaren van de vleugel (die af en toe ook worden afgedekt) met de vingers knippen en zijn stem gebruiken. Grote contrasten zijn er te horen, geladen stiltes en virtuoze passages voor zowel de pianist als klarinettist. Het volgende programmaonderdeel, Reversed adaption (omgekeerde aanpassing) is het tweede dat speciaal voor deze gelegenheid voor Duo Ebano is geschreven. Bec Plexus (alias van componist en zangeres Brechtje van Dijk) haakte voor deze compositie aan bij het werk van Widmann. Bec Plexus is begaafd, jong, en maatschappelijk betrokken. Onlangs componeerde ze voor het Nederlands Kamerkoor een stuk over het klimaat (De Ark van Noach). Je zou haar stijl kunnen beschrijven als toegankelijk en avontuurlijk. Er

zijn al ruim honderd werken van haar uitgevoerd in Nederland, en daarbuiten.

'WE NEMEN NIEUWE KLANKEN OP IN HET EIGEN, KENMERKENDE GELUID VAN ONS INSTRUMENT.'

Jazzpianist en componist Chick Corea is een van de invloedrijkste musici van de jaren zeventig en Spain (losjes gebaseerd op het Concierto

de Aranjuez van Joaquín Rodrigo) is een van zijn bekendste werken, in uiteenlopende versies en bezettingen het meest gespeeld en opgenomen. In de piano-klarinetbewerking die Paolo Gorini maakte van Spain, worden alle registers opengetrokken: 'We gebruiken een grote setup met o.a. een loop station, drum en seaboard, behalve piano spelen en klarinet moeten we hier nog veel meer doen', vertelt Marco Denesi. 'Dat is nieuw voor ons, we hebben niet eerder zo'n stuk gespeeld.' Beiden kijken het meest uit naar dit programmaonderdeel: Het is het spannendste stuk van het programma'. De Amerikaanse Chick Corea putte voor zijn improvisaties en composities regelmatig uit de klassieke muziek, maar zijn tijd- en landgenoot Frank Zappa ging nog veel verder. Voor hem bestonden er geen grenzen in de muziek. Hij componeerde, bespeelde veel verschillende instrumenten, was bandleider en maakte muziek waar rock, pop, jazz, klassieke muziek en moderne avant-garde muziek bij elkaar kwamen. Uit een soort potpourri van verschillende van Zappa's werken arrangeerde de Italiaanse componist Andrea Chenna FZ for Alex voor de Italiaanse ster-klarinettist Alessandro Carbonara. Marco Danesi: 'Om het wat persoonlijker te maken hebben we hebben er nog iets in veranderd en wat ideeën van Paolo toegevoegd.'

Emotie en nadenken

De duo-partners hebben totaal andere karakters, 'het verschil tussen min en plus', grinnikt Marco. 'Ik ben heel actief en stuif soms alle kanten uit, Paolo is veel kalmer, meer beschouwend. Als we allebei zouden zijn als ik, komen we geheid in de problemen' (een beamend 'mmm' van Paolo). Wat ze gemeen hebben is veel en belangrijker: de muzikale ideeën en vooral hun liefde voor eigentijdse muziek. Paolo: 'Toen ik compositie ging studeren kwam ik ermee in aanraking en al meteen fascineerde mij de enorme veelzijdigheid, de mogelijkheden en de ethica van de recente muziek. Iedere componist was een wereld op zich, ieder stuk totaal anders. Het is extreem belangrijk dat we de muziek van vandaag uitvoeren. Zonder dat is er in de toekomst geen repertoire. Marco beaamt: 'Als uitvoerders nieuwe muziek spelen worden er opdrachten aan componisten gegeven en ontstaat samenwerking tussen verschillende kunstenaars. Dat helpt de cultuur, de omgeving, de maatschappij! Door die samenwerking word je als uitvoerder deel van het creatieve proces. Wij hebben de kennis van onze instrumenten, hoe ze werken, hoe je ze kunt toepassen. Daarnaast zijn er onze ideeën en creativiteit. Wanneer dat wordt gecombineerd met de ideeën en de creativiteit van componisten: leer je daar ontzettend veel van. Dat is het beste wat je als uitvoerder kunt hebben.'

Geen enkele musicus is na een concert helemaal tevreden, Duo Ebano ook niet. 'Never?' kreunt pianist Paolo Gorini pseudo-dramatisch op de vraag wanneer ze na afloop van een optreden gelukkig zijn. Maar toch: 'Met dit concert hopen we het publiek iets te geven waar het wat aan heeft, het iets van leert. Het is niet erg als iemand iets niet zo mooi vindt, iedereen is anders en dat is juist ook goed. We willen overbrengen hoe de muziek ons raakt en als daar iets van overkomt is dat heel fijn. Muziek is ook emotie en nadenken. Wij willen ook een verhaal vertellen, dat loopt van een rustige, kalme situatie naar een heel intense en intensieve toestand en we hopen dat het publiek met ons meegaat in die spanningsboog. Marco vult aan: En we willen natuurlijk ook laten horen wat we kunnen.'

FINALISTEN TOUR 2019•2020

Ramon van Engelenhoven
piano

Tour:
12 sept t/m 23 okt

Elisabeth Hetherington
sopraan

Tour:
10 nov t/m 15 dec

Duo Ebano
klarinet
en piano

Tour:
16 jan t/m 19 feb

Duo Mader Papandreopoulos
Saxofoon en piano

Tour:
17 mrt t/m 30 apr

DUTCH CLASSICAL TALENT

Dutch Classical Talent – Tour is een talentontwikkelingstraject van achttien maanden voor jonge musici die studeren of zijn afgestudeerd aan een van de Nederlandse conservatoria. Finalisten doorlopen een intensief coachings- en studieprogramma, en gaan met een eigen programma op tour langs 12 Nederlandse concertzalen. Dutch Classical Talent is een initiatief van de Nederlandse concertzalen en JCP Stichting.

www.dutchclassicaltalent.nl